

Tarkovszkij és Gombrowicz

„Azt hiszem, hogy mielőtt az ember megváltoztatja a környező világot, előbb saját belső világát kell megváltoztatnia”. Ha kellő hévvel lobogna bennem a remény, akkor most Tarkovszkij mondatát lelkesen ajánlanám a honi politikai elit úgyszólván valamennyi tagjának figyelmébe. Mivel azonban magam sem a hathuzszással érkezem, megelégszem a filmbarátok érdeklődésével is.

PÓRÓS GÉZA

Tarkovszkij monográfusa, Kovács András Bálint újabb tanulmányában a nagy rendező világlátásának dualista jellegéről értekezik a Filmvilág decemberi számában. Mint írja: „A tarkovszkiji mű gondolati középpontjában a személy és a világ közötti konfliktus áll. Minden filmjében érzékelhető, kicsoda jelentőséget tulajdonít annak a függetlenségnek, amely az egyént a külvilágtól elválasztja. Úgy is fogalmazhatunk, hogy történeteinek kétpólusú szerkezete — két világ párhuzamos jelenléte — a világ és a személy közötti állandó konfliktus kerete. Ez a konfliktus minden filmjében új és új alakot ölt, a personának új és új dimenziókban kell kiküzdenie önnön érvényességét”. Szerzőnk a továbbiakban behatóan elemzi az egyes pólusok gyökereit, tartalmi összetevőit, nemkülönben a vonzások és tasztítások finomszerkezetét. (Tarkovszkij szellemi útja)

Kovács esztétikusai attitűdjét jól egészíti ki az egykori barát és munkatárs Andrej

Mihalkov-Koncsalovszkij személyes emlékekben gazdag tanulmánya. Koncsalovszkij cáfolva szeret és szeretve cáfol, ami érthető, hiszen ő egy másik, nem kevésbé jogosult világlátás szenvedélyes elkötelezettjeként pörlekedik Tarkovszkij művészetének sajátosságaival. (Egyre csak Andrejjel álmodom...) Az elmúlt hónapok folyamán már megismerkedhettünk **Eörsi István** Idóm Gombrowiczsal című készülő könyvének néhány fejezetével. A minap a Lengyel Kultúrában levetítették Jerzy Skolimowski *Ferdurdurke*-adaptációját, s most **Eörsi** ennek bírálatából kiindulva építi tovább kettejük párhuzamos világlágépét, különös tekintettel az érett formák támadásainak kivédési módozataira.

(A megfilmesített *Ferdurdurke*) S ha ezek után valakinek kedve támad megismerni a lengyel író idevágó gondolatait is, az elolvashatja Gombrowicz utolsó kötetének közölt részletét. (Az éretlenség dicsérete)

Zsidó tematika a filmben címmel az idei Berliini Filmfesztivál egyik mellékprog-

ramjaként sorozatot szenteltek a 20-as, 30-as évek jiddis filmjeinek. Ebből az anyagból nemrég az Örökmozgó is bemutatott egy szűkebb válogatást, amely *Molnár Gál Pétert* aktuális tanulságoktól sem mentes kalauz megírására ihlette. (Halálraítélt viccek)

Szeptember hónapban az egykori kaposvári Mozi Múzeum adott otthont az elmúlt negyedszázad legjobb magyar amatőrfilmjeinek. Az amatőrfilm mozgalom a „profi film” tán legfontosabb és legkiterjedtebb utánpótlásának számít, hosszasan sorolhatnánk azon közismert képirók nevét, kik egykoron normál 8-ra forgatva, acetonnal vágva készítették első munkáikat. A rendezvényről és az időközben magát függetlenre keresztelő mozgalomról *Báron György* tollából olvashatunk eszmeifuttatást. (Az amatőrizmus diszkrét bája)

A Filmvilág decemberi számában találunk még beszélgetést a Képzőművészeti Főiskola Intermediális Tanszékéről, az SF-filmekről, megismerkedhetünk néhány Billy Wilder-történettel is, míg a hónap filmbemutatói közül *Koltai Ágnes* a Bohéméletet, *Schubert Gusztáv* pedig A nagy postarablást elemzi.